

Daniela Rydlová: Vliv sociodemografických a socializačních faktorů na užívání fyzických trestů ve výchově a jejich následné působení na hodnotové struktury studentů Fakulty humanitních studií Univerzity Karlovy

Bakalářská práce na FHS UK, IZV

Posudek vedoucího práce

Úzké téma vyvolává potřebu širokého záběru? V tomto případě je odpověď kladná: problém fyzických trestů u respondentů ve výzkumech studentů FHS UK za léta 2010 – 2014 je tak málo frekventovaný, že jeho výběr vedl autorku nutně k velmi širokému záběru. Jak teoretickému – včetně historických odkazů – tak při zpracování výsledků výzkumů.

To je samozřejmě riskantní. V teoretické analýze zvláště.

Na druhé straně je asi pravda, že – jak píše autorka – je tomuto tématu věnována v současné literatuře vlastně malá pozornost. Je to škoda, protože se s tím „sveze“ i význam některých atributů potřebné výchovy. Především jde o vztah řádu a rozvolnění pro výchovu i vývoj dětí. Nabízí se otázka, do jaké míry lze na toto téma z výsledků analyzovaných výzkumů usuzovat.

Z hlediska frekvenční analýzy je přivětivé, že za 6 let zkoumání se neukázal žádný trend: podíl respondentů z prvních ročníků FHS UK, kteří zažili fyzické tresty ve výchově, je zřejmě dlouhodobě velmi nízký.

Pozoruhodné je založení srovnávacích analýz z empirických dat. Tady šlo také o široký záběr. Ale nebyl spojen s rizikem, nýbrž naopak s velmi bohatými možnostmi srovnávání.

Autorka nabízí jednak vícerozměrnou analýzu zasazující fyzické tresty do trsu výchovných postupů (tady se nabízí přece jen ještě obsažnější výklad srovnání výsledků faktorových analýz v jednotlivých letech – zvláště v souvislosti s poznatky z bohatých párových srovnání), jednak vztahující fyzické tresty k bohaté paletě možných dalších souvislostí. Detailní analýza vztahů k různým pólům hodnotových orientací a rámců, jakož i norem chování je velmi poučná. Ukazuje se tu souvislost mezi zdroji a postupy výchovy a nástupnými cestami k hodnotovým strukturám. To skoro volá po širším výkladu. I proto, že to zasahuje do mnoha dalších dimenzí výchovných a vzdělávacích postupů ve školách.

Spolupráce s autorkou při práci na bakalářské studii byla myslím oboustranně užitečná. Lze říci, že jde o práci bohatou a i pěknou – myslím tím grafické zpracování a přehlednost prezentovaných výsledků. Předpokládá to u čtenáře, že když se mu jednou prezentují postupy zpracování a hranice významnosti, tak to už není potřeba opakovat. To je myslím cenné. I když by to chtělo občas během celého výkladu připomenout, aby se ne plně informovaný čtenář neocitl v omylu. Platí to především v souvislosti s trendem interpretace ve vztahu k znaménku před hodnotou dosaženého Spearmanova koeficientu.

Když se to neuvede, může dojít i k omylu. Nebo alespoň k otázce: např. jak je to (str. 70) se směrem vztahu mezi srovnávanými indikacemi?

Textu lze vlastně vytknout jen drobnosti. Jedna z nich je např. užití (str. 50) názvu „statusové faktory“ v textu, který navazuje na faktorovou analýzu, avšak – kupodivu! – neprezentuje nic z faktorové analýzy. Název „statusové indikátory“ by byl nepochybně vhodnější:

Ale: To je drobnost.

Autorka téma zvládla. Práce je –jak jsem už napsal – bohatá a pěkná. Nepochybně postačuje k obhajování bakalářského stupně.

Doporučuji práci D. Rydlové přijmout k obhajobě a podle výsledků obhajoby ji ohodnotit buďto jako výbornou, nebo velmi dobrou.

Libor Prudký

FHS UK

srpen 2016